

ŠOLSKI CENTER VELENJE

GIMNAZIJA

Trg mladosti 3, 3320 Velenje

MLADI RAZISKOVALCI ZA RAZVOJ SAŠA REGIJE

RAZISKOVALNA NALOGA

ELEMENTI ROMANTIKE V METALSKI GLASBI

Tematsko področje: GLASBA

Avtor:

Pavlina Štraus, 1. letnik

Mentor:

mag. Alenka Gortan

Velenje, 2025

Štraus, P. Elementi romantike v metalski glasbi.

Raziskovalna naloga, Šolski center Velenje, Gimnazija, 2025

Raziskovalna naloga je bila opravljena na Šolskem centru Velenje, Gimnaziji.

Mentorica: mag. Alenka Gortan

Datum predstavitve: marec 2025

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD Šolski center Velenje, Gimnazija, šolsko leto 2024/2025

KG glasba / romantika / metalna glasba / čustvena intenzivnost /
mističnost/usoda/brezčasnost/simbolika

AV ŠTRAUS, Pavlina

SA GORTAN, Alenka

KZ 3320, Velenje, SLO, Velenje

ZA Šolski center Velenje, Gimnazija

LI 2025

IN **ELEMENTI ROMANTIKE V METALSKI GLASBI**

TD Raziskovalna naloga

OP VIII, 41 str., 5 sl., 16 vir.

IJ SL

JI sl/en

Al Romantika in metalna glasba na prvi pogled pripadata različnim svetovom, vendar raziskava razkriva številne skupne elemente. Obe zvrsti zaznamujejo močna čustva, upornišvo, mističnost ter fascinacija nad temo in nadnaravnim. Ključne teme romantike, kot so melanholija, smrt, osamljenost in strast, so izrazito prisotne tudi v metalski glasbi. Raziskava temelji na primerjalni analizi pesnitve *The Rime of the Ancient Mariner* Samuela Taylorja Coleridgea (1798) in njene glasbene interpretacije v pesmi *Iron Maiden* (1984). Ugotovitve kažejo, da metalna glasba ne le ohranja romantične ideale, temveč jih tudi prilagaja sodobni glasbeni estetiki. Glasbena dinamika, simbolika in lirične teme potrjujejo, da je metal več kot glasbeni žanr – je filozofski in umetniški fenomen. Rezultati potrjujejo hipotezo, da poezija romantike vpliva na metalno glasbo in da so določene umetniške teme univerzalne ter brezčasne.

KEY DOCUMENTATION INFORMATION

ND Šolski center Velenje, Gimnazija, šolsko leto 2024/2025

CX music / romanticism / metal music / emotional intensity / mysticism
/fate/timelessness/ symbolism

AU ŠTRAUS, Pavlina

AA GORTAN, Alenka

PP 3320, Velenje, SLO, Velenje

PB Šolski center Velenje, Gimnazija

PY 2025

TI **ELEMENTS OF ROMANTICISM IN METAL MUSIC**

DT Research paper

NO VIII, 41 p.,5 fig.,16 ref.

LA SL

AL sl/en

AB At first glance, Romanticism and metal music may seem like entirely separate worlds, yet this research uncovers striking similarities between them. Both are defined by intense emotion, rebellion, mysticism, and a deep fascination with darkness and the supernatural. Core Romantic themes—melancholy, death, solitude, and passion—are also central to metal music. This study conducts a comparative analysis of *The Rime of the Ancient Mariner* by Samuel Taylor Coleridge (1798) and its musical interpretation in Iron Maiden's 1984 song of the same name. The findings reveal that metal music not only preserves Romantic ideals but also reshapes them within a modern musical framework. Through musical dynamics, symbolism, and lyrical themes, metal emerges as more than just a genre—it is a profound artistic and philosophical movement. The results affirm that Romantic poetry has significantly influenced metal music and that certain artistic themes remain universal and timeless.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD.....	1
2 OBDOBJE ROMANTIKE	3
2.1 Značilnosti romantike	3
2.2 Romantična glasba.....	4
2.2.1 Ludvik van Beethoven.....	4
2.3 Romantična umetnost	5
2.2.1 J. M. W. Turner	6
2.4 Romantična literatura	6
2.4.1 France Prešeren, slovenski predstavnik romantike, pesnik	7
2.4.1.1 Povodni mož.....	8
2.5 Vpliv romantike na sodobno umetnost.....	9
3 SAMUEL TAYLOR COLERIDGE IN »The Rime of the Ancient Mariner«	10
3.1 Življenje in delo Samuela Taylorja Coleridga.....	10
3.2 The Rime of the Ancient Mariner, literarna analiza	12
3.3 Simbolika in romantične prvine v pesmi.....	13
4 METALNA GLASBA, HEAVY METAL.....	14
4.1 Definicija in značilnosti metalne glasbe.....	14
4.2 Nastanek in razvoj metalne glasbe	14
4.3 Najvidnejši predstavniki metalne glasbe	15
4.3.1 Pionirji heavy metala (60. in 70. leta)	15
4.3.2 Novi val britanskega heavy metala (NWOBHM, 80. leta)	15
4.3.3 Thrash metal velikani (80. leta).....	16
4.3.4 Glam metal (80. leta).....	16
4.3.5 Death in black metal (90. leta).....	16

4.3.6 Progressive in symphonic metal	17
4.3.7 Moderni metal (2000–danes).....	17
4.4 Metalna glasba (Heavy metal) in literarni vplivi.....	17
4.4.1 Besedila v metalski glasbi	18
4.4.1.1 Temačnost in introspektivnost.....	18
4.4.1.2 Mitologija, zgodovina in fantazija.....	18
4.4.1.3 Upor in družbena kritika.....	18
4.4.1.4 Smrt, pekel in apokaliptične vizije	19
4.4.1.5 Čustva in osebni boji	19
4.4.1.6 Okultizem in nadnaravno.....	19
4.4.1.7 Fikcija in pripovedovanje zgodb	19
4.5 Filozofski in družbeni vidiki metalne glasbe.....	20
4.5.1 Filozofski vidiki metala	20
4.5.2 Družbeni vidiki metala	20
5 IRON MAIDEN	21
5.2 Kdo so Iron Maiden?	21
5.2 Pomen Iron Maiden v metalski glasbi	22
5.3 Povzetek in analiza pesmi The Rime of the Ancient Mariner (Iron Maiden)	22
5.4 Glasbena interpretacija epske pesmi.....	23
5.5 Lirične in tematske povezave s Coleridgevo pesmijo	24
6 PRIMERJAVA IZVIRNE PESMI IN METALNE VERZIJE	25
6.1 Tematska primerjava (usoda, kazen, odrešitev)	25
6.1.1 Usoda.....	25
6.1.2 Kazen.....	25

6.1.3 Odrešitev.....	26
6.1.4 Sklep.....	26
6.2 Strukturne in lirične razlike med verzijama	27
6.2.1 Strukturne razlike	27
6.2.2 Lirične razlike.....	28
6.3 Učinek epske pripovedi v literaturi in glasbi.....	28
6.3.1 Literarna epska pripoved (Coleridge).....	28
6.3.2 Glasbena epska pripoved (Iron Maiden)	29
6.4 Glasbeni vidik, kako glasba poudari vsebino pesmi.....	29
6.5 Vzvišenost in simbolika v obeh verzijah.....	30
6.5.1 Vzvišenost v Coleridgevi pesnitvi.....	30
6.5.2 Vzvišenost v Iron Maidenovi verziji	31
6.5.3 Simbolika v obeh verzijah	32
6.6 Samuel Taylor Coleridge, The Rime of the Ancient Mariner	33
6.7 Iron Maiden, The Rime of the Ancient Mariner, Stephen Percy Harris.....	35
7 ZAKLJUČEK.....	38
8 POVZETEK	39
9 SUMMARY	40
10 VIRI IN LITERATURA.....	41

KAZALO SLIK

Slika 1: Nemški skladatelj, Ludvik van Beethoven.	5
Slika 2: Morska nevihta (The shipwreck) – J. M. W. Turner 1805.....	6
Slika 3: Slovenski pesnik, France Prešeren (Vir: France Prešeren, življenje in delo, dostopno 15. 2. 2024 na http://www.preseren.net/slo/).	8
Slika 4: Samuel Taylor Coleridge (Vir: Samuel Taylor Coleridge, dostopno 15.2.2025 na https://alchetron.com/Samuel-Taylor-Coleridge).	11
Slika 5: Britanska metal skupina Iron Maiden.	21

1 UVOD

Na prvi pogled sta romantika in metalna glasba dva povsem različna svetova. Prva izhaja iz poezije 18. in 19. stoletja ter se osredotoča na izražanje močnih čustev, individualizem, mistiko in uporništvo, medtem ko druga temelji na močnih, distorziranih kitarah, udarnih ritmih in agresivnem vokalnem izrazu. A ob poglobljeni analizi odkrijemo, da ju povezujejo enake prvine kot so fascinacija nad temo in nadnaravnim, intenzivna čustvena izraznost, raziskovanje eksistencialnih vprašanj ter občutek uporništva proti družbenim normam in avtoritetam.

Ključne teme romantike, kot so melanholija, smrt, osamljenost, strast in nadnaravno, so prav tako osrednji elementi metalne glasbe. Ta zvrst presega zgolj glasbeni izraz in postane oblika umetnosti, ki raziskuje najgloblje plasti človeškega obstoja. Romantični ideali ostajajo brezčasni in vplivajo na sodobno umetnost, tudi na metalno glasbo.

Cilj raziskovalne naloge je preučiti vpliv romantike na metalno glasbo in dokazati, da heavy metal ni zgolj glasbeni žanr, temveč filozofski in estetski fenomen, ki nadaljuje tradicijo romantike. Hipoteza raziskave temelji na predpostavki, da so pesniki obdobja romantike s svojo vizijo človeške usode, narave in nadnaravnega vplivali na razvoj metalne glasbe ter da so določene teme v umetnosti univerzalne in brezčasne in da obstajajo elementi romantike v metalski glasbi.

Osrednji del raziskave predstavlja primerjava epske pesnitve *The Rime of the Ancient Mariner* Samuela Taylorja Coleridgea (1798) in njene glasbene interpretacije v pesmi *The Rime of the Ancient Mariner* britanske metal skupine Iron Maiden (1984). Skozi analizo besedilne vsebine, simbolike in glasbene strukture bom prikazala, kako metalna glasba ohranja in posodablja romantične ideale. Hkrati se bom osredotočila na vprašanje, kako heavy metal skozi glasbene in lirične elemente raziskuje eksistencialna vprašanja, ki so bila značilna tudi za romantiko.

Dobljene ugotovitve bodo potrdile hipotezo, da poezija obdobja romantike ni le zgodovinski literarni pojav, temveč še danes vpliva na sodobne glasbene in umetniške izraze, pri čemer metalna glasba ohranja ključne ideje in teme romantike v svojem unikatnem, sodobnem umetniškem jeziku.

2 OBDOBJE ROMANTIKE

Obdobje romantike, ki se je razvijalo od konca 18. do sredine 19. stoletja, predstavlja prelomnico v zgodovini umetnosti, literature in glasbe. Kot kulturno gibanje je zaznamovalo prehod od racionalističnega pogleda razsvetljenstva k poudarku na čustveni intenzivnosti, subjektivnosti in individualizmu. Romantika je zavračala načela reda, harmonije, miru, ravnotežja, idealizacije in racionalnosti, ki so bili značilni za klasicizem in zlasti za neoklasicizem poznega 18. stoletja. Do neke mere je bila tudi odziv na razsvetljenstvo ter na racionalizem in materializem 18. stoletja, saj je v ospredje postavila notranji svet posameznika, njegove občutke, strasti in intuicijo.

Romantika je povečevala pomen posameznika, subjektivnosti, iracionalnosti, domišljije in spontanosti ter izpostavljala vizionarski duh in mističnost.

2.1 Značilnosti romantike

Ključne značilnosti tega obdobja so bile globoko spoštovanje narave kot vira navdiha in duhovne resnice, prevladovanje čustev nad razumom ter usmerjenost v raziskovanje človeške osebnosti, njenih razpoloženj in duševnih potencialov. V ospredje so postavili genialnost in izjemne posameznike, pri čemer so poudarjali njihove notranje boje, strasti in neuklonljivo voljo. Nov pogled na umetnika ga je postavil kot vrhunskega individualnega ustvarjalca, pri katerem je bil ustvarjalni duh pomembnejši od strogega upoštevanja tradicionalnih pravil in formalnih postopkov.

Romantiki so prav tako verjeli, da je domišljija ključ do mistične izkušnje in spoznavanja globljih resnic o svetu in človeku. Njihova fascinacija nad ljudsko kulturo, narodno in etnično dediščino ter srednjim vekom je vodila v poglobljeno raziskovanje mitov, legend in folklorne umetnosti. Hkrati so jih pritegnili eksotični, oddaljeni in skrivnostni svetovi, kar se je kazalo v nagnjenju k nadnaravnemu, okultnemu, pošastnemu in celo satanskemu. Temeljne značilnosti romantike, kot so iskanje notranje resnice, čaščenje narave, upornišтво proti ustaljenim normam ter raziskovanje mističnega in nadnaravnega, so vplivale na vse oblike umetnosti in pustile globoko sled v zgodovini, saj so ustvarile

prostor za svobodnejši, bolj intuitiven in čustveno nabit umetniški izraz (Encyclopædia Britannica, 2023).

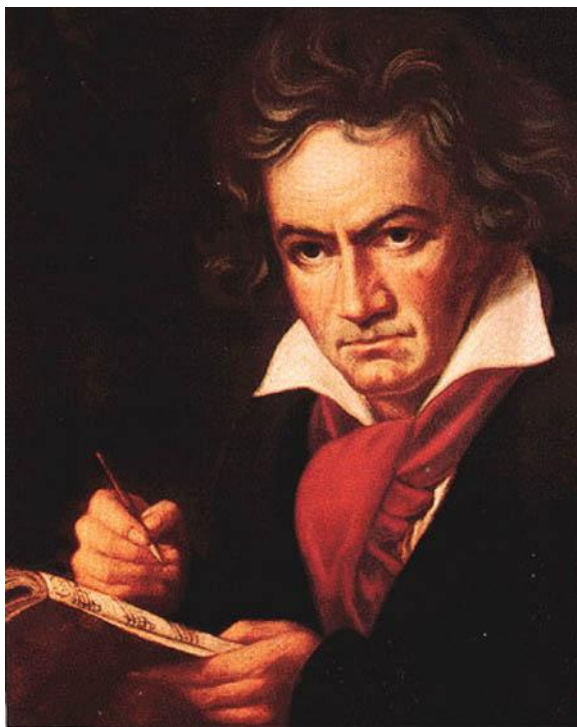
2.2 Romantična glasba

Romantična glasba je nastala kot odgovor na spremembe družbenih, kulturnih in filozofskih tokov, ki so značilni za to obdobje. Glasba romantike je zaznamovana z izjemno čustveno izraznostjo, uporabo širokega nabora dinamike, kompleksnostjo harmonskih struktur in individualnim pristopom skladateljev k ustvarjanju glasbenih del. Skladatelji, kot so Ludwig van Beethoven, Frédéric Chopin, Franz Schubert, Robert Schumann in Richard Wagner, so s svojimi skladbami iskali način, da z glasbo prenesejo globoke notranje občutke in čustvene konflikte. Njihova dela so pogosto prežeta z dramatičnimi preobrat, liričnimi melodijami in simboliko, ki so poudarjali človeško strast, tragičnost in hrepenenje po neizrekljivi resnici.

2.2.1 Ludvik van Beethoven

Beethoven je veljal za prehodnega skladatelja med klasicizmom in romantiko, pri čemer je že v svojih delih izražal močne čustvene kontraste, dramatičnost in usodo, kar je kasneje postalo glavna značilnost romantike.

Njegova gluhost in osebno trpljenje sta močno vplivali na njegovo glasbo, kar je še posebej razvidno v delu Moonlight Sonata (Sonata v mesečini), ki je ena najbolj črnih, melanholičnih in čustveno intenzivnih skladb Beethovna. Njena glasbena pripoved od tihih, otožnih začetkov do silovitega zaključka odraža človekovo pot skozi bolečino, notranji boj in neizogibno usodo, teme, ki so bile značilne za romantično obdobje in so močno vplivale na kasnejše skladatelje, kot sta Chopin in Liszt.

Slika 1: Nemški skladatelj, Ludvik van Beethoven.

2.3 Romantična umetnost

Umetnost romantike se je izražala predvsem skozi slikarsko in kiparsko ustvarjanje, kjer je prevladovala uporaba barv, svetlobe in sence za prikazovanje čustvene globine in naravne veličine. Romantični slikarji so pogosto upodabljali mogočne in divje naravne pokrajine, ki so simbolizirale večnost, skrivnostnost in moč narave. Med najbolj prepoznavnimi predstavniki so Caspar David Friedrich in J. M. W. Turner, katerih dela so zaznamovana z občutkom vzvišenega, mešanico lepote in strahu pred neskončnostjo. Ti umetniki so ustvarjali prizore, ki so gledalca spodbujali k razmisleku o minljivosti človekovega obstoja ter o večnih silah, ki presegajo vsakdanje življenje (Encyclopædia Britannica, 2023).

2.2.1 J. M. W. Turner

J. M. W. Turner je eden najpomembnejših predstavnikov romantike v slikarstvu, saj je v svojih delih mojstrsko ujel moč narave, dramatičnost svetlobe in čustveno globino, kar so osrednje značilnosti tega umetniškega obdobja.

Turner je z inovativno uporabo svetlobe, barv in atmosferskih učinkov presegel tradicionalno krajinsko slikarstvo ter odprl pot proti impresionizmu, pri čemer je ohranil romantično občutenje intenzivnih doživetij in osebne vizije umetnika. Njegove slike niso zgolj realistične upodobitve, temveč emocionalne interpretacije narave, ki izražajo minljivost, moč in lepoto sveta, kar je bistvo romantične umetnosti življenja (Encyclopædia Britannica, 2023).

Slika 2: Morska nevihta (The shipwreck) – J. M. W. Turner 1805.

2.4 Romantična literatura

V romantični literaturi so prevladovala teme, ki so se osredotočale na osebne občutke, intuicijo in notranje doživljanje. Pesniki in pisatelji so pogosto izražali globoko melanholijo, osamljenost, hkrati pa tudi strast in upornost. Pomemben poudarek je bil na naravi, ki ni bila zgolj ozadje, ampak simbolizira čustveno stanje, duhovno iskanje in

preplet med človekom ter vesoljem. Značilni predstavniki tega obdobja, kot so Samuel Taylor Coleridge, William Wordsworth, Lord Byron in Percy Shelley, so s svojimi deli postavili temelje za razvoj modernističnih pristopov k literarnemu izrazu (Womack, 1993).

V slovenskem prostoru je romantika doživela svoj vrhunec z deli, kot so pesmi Franceta Prešerna, ki so kljub kulturnim razlikam v univerzalnosti tem in izražanju čustvene globine prispevali k oblikovanju narodne identitete.

2.4.1 France Prešeren, slovenski predstavnik romantike, pesnik

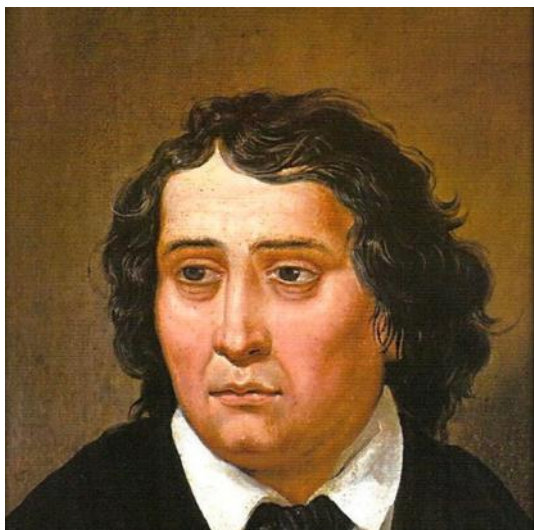
France Prešeren (1800–1849) je osrednja osebnost slovenske romantike, pesnik, ki je s svojo umetniško vizijo, svobodomiselnim duhom in tragično usodo utelešal bistvo tega literarnega obdobja. Romantika je poudarjala čustvenost, individualizem, hrepenenje po svobodi in upor proti družbenim konvencijam – vse to je močno zaznamovalo tudi Prešernovo življenje in delo.

Prešeren je študiral pravo na Dunaju, a kljub odličnim ocenam in znanju ni uspel pridobiti želene državne službe zaradi takratnih družbenih razmer. Njegova mati si je želela, da bi imel ugleden položaj in urejeno življenje, a Prešeren se je raje podal na negotovo pot odvetniškega poklica in literarnega ustvarjanja. Njegovo svobodomiselnost je izražal tudi njegov odnos do religije, politike in žensk, kar je pogosto vodilo v konflikte z družbenimi normami in pričakovanji.

Pesnikova romantična duša se je kazala v njegovih nesrečnih ljubeznih, predvsem v neuslišani strasti do Julije Primic. Ljubezensko hrepenenje, občutek osamljenosti in razočaranja so postali osrednji motivi njegove poezije, od Sonetnega venca do Sonetov nesreče.

Prešeren je svojo umetniško veličino dosegel z mojstrsko oblikovano liriko, v kateri je združil klasične forme in globoko osebno izpovednost. Njegova pesem Zdravljica, ki slavi svobodo in bratstvo med narodi, je danes slovenska himna. Kljub literarnemu geniju mu življenje ni prizanašalo – ostal je brez uradne odvetniške licence, trpel je zaradi zavrnitev in neuspehov ter umrl razočaran in osamljen leta 1849.

Njegova dela so postala temelj slovenske književnosti in trajen simbol romantičnega ustvarjalnega duha, ki presega osebne tragedije in živi v umetnosti.

Slika 3: Slovenski pesnik, France Prešeren (Vir: France Prešeren, življenje in delo, dostopno 15. 2. 2024 na <http://www.preseren.net/slo/>).

2.4.1.1 Povodni mož

Prešernova mračna in usodna balada "Povodni mož" je izjemen primer romantične poezije, saj združuje mistiko, usodo, nadnaravne sile in tragično kazen za prevzetnost. S svojo dramatično pripovedjo in temačno simboliko ostaja eno najbolj priljubljenih in prepoznavnih del slovenske romantike.

Od někdej lepé so Ljubljanke slovele,
al lepši od Urške bilo ni nobene,
nobene očem bilo bolj zaželene
ob času nje cvetja dekleta ne žene. --
Ko nárbolj iz zvezd je danica svetla,
narlepši iz deklic je Urška bila.

Mnógtére device, mnógtére ženice
oko je na skrivnem solzé preliválo,
ker Urški srcé se je ljubega vdalo;
al ljubih bilo je nji vedno premalo.
Kar slišala moških okrog je slovét',
skušála jih v mreže razpete je ujet'.

(Vir: France Prešeren, Poezije, dostopno na <https://lit.ijs.si/preseren.html#28> (16. 2. 2024).

"Vrtinec so vidli čolnarji dereč;
al Urške videl nobeden ni več."

Zgoraj navedena verza povzemata celotno tragično sporočilo pesmi – prevzetnost vodi v pogubo, moč nadnaravnega je neizprosna in človek ne more ubežati usodi. V svoji preprostosti nosi grozljiv občutek dokončnosti, zaradi česar je eden najbolj temačnih verzov v slovenski romantiki.

2.5 Vpliv romantike na sodobno umetnost

Romantika je kot umetniško gibanje pustila trajen pečat v glasbi, literaturi, slikarstvu, filmu in popularni kulturi. Čeprav se je obdobje romantike zaključilo v 19. stoletju, so njene ideje še danes prisotne v številnih sodobnih umetniških izrazih. Poudarek na čustveni intenzivnosti, mistiki, naravi, subjektivnosti in individualizmu je postal osrednji element mnogih umetniških gibanj in popularne kulture.

3 SAMUEL TAYLOR COLERIDGE IN »The Rime of the Ancient Mariner«

3.1 Življenje in delo Samuela Taylorja Coleridga

Samuel Taylor Coleridge (1772–1834) je bil eden najpomembnejših angleških pesnikov, literarnih kritikov in filozofov, ki je močno zaznamoval romantično gibanje. Skupaj z Williamom Wordsworthom je izdal *Lyrical Ballads*, zbirko, ki je pomenila prelomnico v angleški literaturi in postavila temelje romantike. Njegovo delo *Biographia Literaria* (1817) velja za eno najvplivnejših literarno-kritičnih del tistega časa, v katerem je Coleridge razvil številne filozofske in estetske koncepte.

Že kot otrok je bil izjemen bralec in govornik, ki ga je privlačila vizionarska filozofija. Kljub intelektualnemu talentu je imel težavno mladost, zaznamovano s finančnimi težavami, zaradi katerih je celo za kratek čas služil v britanski vojski. Navdušen nad idejami francoske revolucije je sanjal o ustanovitvi utopične skupnosti v Ameriki, a je bil projekt opuščen, kar ga je močno razočaralo. Poročen je bil s Saro Fricker, vendar njun zakon ni temeljil na ljubezni, kar je negativno vplivalo na njegovo osebno življenje in ustvarjalnost.

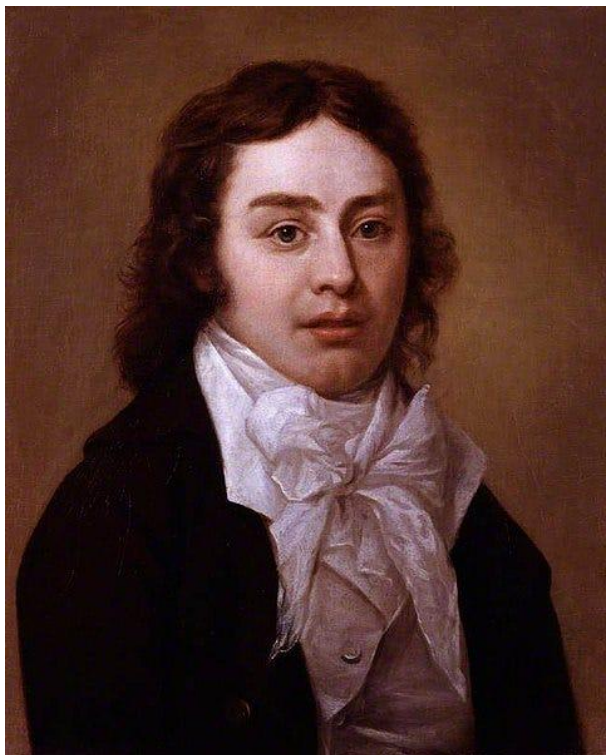
Njegova najbolj znana pesnitev "The Rime of the Ancient Mariner" raziskuje teme krivde, kazni in odrešitve skozi pripoved o mornarju, ki mora odplačati greh, ker je ubil albatrosa. Prav tako izstopa mistična in vizionarska pesem "Kubla Khan", ki je nastala pod vplivom opija in se odlikuje po bogatih podobah ter glasbenem ritmu. Coleridge je bil inovator pesniške oblike in je vpeljal pogovorni ton ter naravni ritem, kar je vplivalo na razvoj angleške poezije.

Sodelovanje z Wordsworthom je bilo ključno za njegov razvoj, saj sta skupaj oblikovala nov pogled na naravo in ustvarjalni proces. Kljub briljantnemu intelektu pa se je Coleridge vse življenje boril z depresijo, anksioznostjo in odvisnostjo od opija, ki jo je sprva uporabljal za lajšanje bolečin. Leta 1804 je odšel na Malto, kjer je delal kot tajnik guvernerja, a se mu zdravje ni izboljšalo. Po vrnitvi v Anglijo je napisal pesem "Dejection: An Ode", v kateri izraža občutek izgube ustvarjalne moči in notranjega

razkroja.

Njegov filozofski prispevek vključuje koncept "suspension of disbelief" (začasna opustitev nejevere), ki je ključen za teorijo pripovedovanja in omogoča bralcu, da sprejme fikcijo kot resnično. V zadnjih letih je živel pri zdravniku Jamesu Gillmanu, ki mu je pomagal pri obvladovanju odvisnosti. Kljub zdravstvenim težavam je pisal teološka in politična dela, v katerih je iskal ravnovesje med vero in filozofijo.

Coleridge je močno vplival na ameriški mysticizem še posebej na Ralpha Waldo Emersona, ki je prevzel njegove ideje o moči domišljije in enotnosti vesolja. Njegovo delo še danes velja za brezčasno, saj združuje bogato simboliko, introspekcijo in filozofsko globino. Kljub osebnim bojem je ostal ena najvplivnejših osebnosti angleške književnosti, njegova poezija pa še vedno navdihuje bralce in literarne ustvarjalce po vsem svetu (Encyclopædia Britannica, 2023).

Slika 4: Samuel Taylor Coleridge (Vir: Samuel Taylor Coleridge, dostopno 15.2.2025 na <https://alchetron.com/Samuel-Taylor-Coleridge>).

3.2 The Rime of the Ancient Mariner, literarna analiza

Pesem vsebuje skoraj vse ključne značilnosti romantike. Močno poudarja naravo kot mogočno in nepredvidljivo silo, ki lahko človeka kaznuje za njegova nespoštljiva dejanja. Mornarjeva notranja izkušnja, ki zajema strah, obup, kesanje in razsvetljenje, postavlja individualizem v ospredje, kar je tipično za romantično poezijo. Vzvišenost, ki je ena izmed osrednjih idej romantike, je močno prisotna v opisu narave; veličastni valovi, nevihte in žgoče sonce ustvarjajo občutek osuplosti in spoštovanja do vesolja. Mistični elementi, kot so duhovi, ladja smrti in prekletstvo, pesmi dodajajo nadnaravni značaj, značilen za romantično estetiko. Coleridge se osredotoča na čustva in intuicijo namesto na racionalno razmišljanje, pri čemer mornarjeva čustvena pot ostaja osrednja tema pesmi. Pesem temelji na subjektivni resničnosti in intenzivnih vizijah, polnih simbolike, zaradi česar je njen pomen odprt za interpretacije. Obenem nosi močan moralni nauk, človek mora spoštovati vsa živa bitja, saj so del večjega božanskega reda. Mornar na koncu spozna svetost povezanosti vseh bitij in svojo zgodbo pripoveduje kot svarilo drugim, da se ne bi ponovila ista napaka.

Coleridge s pesmijo ne ustvarja le dramatične pripovedi, temveč raziskuje temeljne filozofske in moralne koncepte. S pomočjo stopnjevanja napetosti, mističnih motivov in značilnosti romantike ustvarja epsko balado, ki presega zgolj pripoved o kaznovanem mornarju in se dotika univerzalnih tem o človeški naravi, duhovnosti in moralni odgovornosti.

Pesem je napisana v obliki pripovedi starodavnega mornarja, ki na poročni zabavi ustavi mladega gosta in mu začne pripovedovati svojo strašljivo zgodbo. Mornar je bil nekoč član posadke ladje, ki je plula proti južnim morjem. Po začetnem uspešnem potovanju je ladja zašla v nevihto in ledene vode Antarktike, kjer jih je rešil albatros, ki ga je mornar nato brez razloga ubil.

Njegovo dejanje prinese prekletstvo nad ladjo, veter usahne, morje postane mrtvo, sonce žgoče, posadka pa začne umirati od žeje. Ladjo obiščeta Smrt in Življenje, ki se v igri s kockami odločita o usodi posadke. Smrt pobere mornarjeve tovariše, on pa ostane živ, obsojen na neskončno kesanje.

Ko opazuje morske kače v vodi in jih v trenutku iskrene ljubezni blagoslovi, se prekletstvo začne dvigovati. Dež ga končno odžaja, duhovi mrtvih pomorščakov pa vodijo ladjo nazaj domov. Ko prispe v svojo domovino, ladja potone, mornarja pa reši puščavnik.

Od takrat naprej mora potovati po svetu in pripovedovati svojo zgodbo kot opomin drugim, da morajo spoštovati vsa živa bitja, saj so del božjega stvarstva.

3.3 Simbolika in romantične prvine v pesmi

Mistika in nadnaravni elementi so ključni v pesmi, saj ustvarjajo občutek skrivnostnosti in metafizične moči narave. Albatros deluje kot simbol sreče in duhovne povezanosti, njegov umor pa prinaša prelomni trenutek, ki vodi v katastrofo. Ladja smrti prinaša personifikacijo usode, kjer Smrt vzame mornarje, Življenje v Smrti pa pusti glavnega junaka v dolgotrajnem trpljenju. Prekletstvo se kaže v tem, da mornar ne more umreti in mora trpeti posledice svojih dejanj, dokler ne pokaže iskrenega kesanja. Njegova odrešitev se zgodi po mističnem trenutku, ko blagoslovi morske kače in spozna njihovo lepoto. Ladja se kasneje premakne s pomočjo nadnaravnih sil, kar poudarja božansko pravičnost in pomen harmonije z naravo. Kljub temu mornar ostane obsojen na večno pripovedovanje svoje zgodbe, saj se le tako lahko delno odkupi za svojo krivdo.

"One after one by the star dogged moon,
Too quick for groan or sigh,
Each turned his face with a ghastly pang,
And cursed me with his eye."

(Vir: Samuel Taylor Coleridge, The Rime of the Ancient Mariner, dostopno 15.2.2025 na <https://www.poetryfoundation.org/poems/43997/the-rime-of-the-ancient-mariner-text-of-1834>).

4 METALNA GLASBA, HEAVY METAL

4.1 Definicija in značilnosti metalne glasbe

Heavy metal je podzvrst rock glasbe, ki se je razvila konec 60. in v začetku 70. let v Združenem kraljestvu in ZDA. Za ta glasbeni stil so značilne močno distorzirane električne kitare, intenzivni bobni, agresivni ritmi in močni vokali. Pogosto se osredotoča na mistične, epske, družbenokritične ali temačne teme.

4.2 Nastanek in razvoj metalne glasbe

Izraz "heavy metal" se je prvič pojavil v 19. stoletju v povezavi s topništvo in močjo, kasneje pa v pesmi "Born to Be Wild", ki je postala nekakšna motoristična himna (Steppenwolf, 1968). Glasbeno so stil oblikovale skupine Cream, The Yardbirds, The Jeff Beck Group in Jimi Hendrix, dokončno pa so ga definirali Black Sabbath, Led Zeppelin in Deep Purple v 70. letih s težkimi rifi, močnimi akordi in mističnimi besedili.

V 80. letih je heavy metal doživel eksplozijo priljubljenosti, pri čemer so bile ključne skupine Iron Maiden, Judas Priest, Metallica in Slayer. Pojavil se je glam metal (Mötley Crüe, Poison, Guns N' Roses) in thrash metal (Metallica, Megadeth, Anthrax, Slayer). Poleg tega so kitarski virtuoz, kot so Eddie Van Halen, Ritchie Blackmore in Yngwie Malmsteen, popularizirali tehnično dovršen slog igranja, pogosto navdihnjen z baročno glasbo.

V 90. letih se je heavy metal razdelil na številne podzvrsti, kot so death metal, black metal, power metal in progressive metal, a je žanr izgubil svojo prevlado v mainstream glasbi zaradi vzpona grungea (Nirvana, Soundgarden) in rap glasbe. Kljub temu so legendarne skupine, kot so Metallica, Van Halen in Ozzy Osbourne, ostale uspešne.

Heavy metal je pogosto tarča kritik zaradi domnevne povezave z nasiljem in negativnimi družbenimi vplivi, a zagovorniki poudarjajo, da gre za umetniško izražanje in obdelavo čustvenih in filozofskih tem. Danes ostaja vpliven glasbeni žanr, ki združuje milijone oboževalcev po vsem svetu in se nenehno razvija (Encyclopædia Britannica, 2023).

4.3 Najvidnejši predstavniki metalne glasbe

4.3.1 Pionirji heavy metala (60. in 70. leta)

Skupine, ki so oblikovale prvi zvok heavy metala, ki je temeljil na močnih »riffih«, distorziji in temačnih temah:

- Black Sabbath, največkrat omenjeni kot prva prava metal skupina, znani po težkih riffih in temnih besedilih (Paranoid, War Pigs, Iron Man);
- Led Zeppelin, kljub temu da niso čisti metal, so močno vplivali na razvoj žanra (Whole Lotta Love, Immigrant Song);
- Judas Priest so prvi, ki so razvili čisti heavy metal zvok brez blues vplivov (Breaking the Law, Painkiller);
- Deep Purple so združili hard rock in klasično glasbo, ustvarili himne, kot sta Smoke on the Water in Highway Star;
- Motörhead so povezali punk energijo in metal agresijo, so pionirji hitrega, surovega zvoka (Ace of Spades).

4.3.2 Novi val britanskega heavy metala (NWOBHM, 80. leta)

Britanske skupine so pospešile tempo, dodale več melodičnosti in vplivale na kasnejše podžanre:

- Iron Maiden je ena najvplivnejših metal skupin vseh časov, znani so po epskih besedilih in himničnih kitarah (The Trooper, Run to the Hills);
- Saxon so ključni del NWOBHM gibanja, s pesmimi, kot so Denim and Leather,

Wheels of Steel;

- Def Leppard so prehodili pot od NWOBHM do komercialnega uspeha s stadionskimi hiti (Pour Some Sugar on Me).

4.3.3 Thrash metal velikani (80. leta)

Thrash metal je bil hitrejši, agresivnejši in bolj družbeno kritičen:

- Metallica je najbolj komercialno uspešna metal skupina, združili so melodijo in agresijo (Master of Puppets, Enter Sandman);
- Slayer izvajajo skrajni thrash metal z brutalnimi rifovnimi napadi (Angel of Death, Raining Blood);
- Megadeth so tehnično dovršeni thrash metalci, znani po političnih in družbenih temah (Symphony of Destruction);
- Anthrax so v metal prinesli punk energijo (Indians, Madhouse).

4.3.4 Glam metal (80. leta)

Kombinacija hard rocka in heavy metala, znani po vizualni ekstravaganci in spevnih refrenih:

- Mötley Crüe so najbolj znani predstavniki glam metala (Kickstart My Heart, Girls, Girls, Girls);
- Poison zelo spevni, zabavni metal hiti (Every Rose Has Its Thorn);
- Guns N' Roses, ne glede na to, da so bolj hard rock, so močno vplivali na glam metal sceno (Welcome to the Jungle).

4.3.5 Death in black metal (90. leta)

Ekstremni metal s poudarkom na brutalnosti, hitrosti in temnih besedilih.

- Death so nekakšni ustanovitelji death metala, tehnično zahtevni in brutalni

(Symbolic, Pull the Plug);

- Cannibal Corpse so znani po grozljivih besedilih in brutalni izvedbi (Hammer Smashed Face);
- Mayhem so ena najvplivnejših black metal skupin, znani po kontroverzni zgodovini (Freezing Moon);
- Emperor igrajo simfonični black metal s kompleksnimi aranžmaji (Inno a Satana).

4.3.6 Progressive in symphonic metal

Povezava med metalom, progresivno in klasično glasbo:

- Dream Theater so vodilni v progresivnem metalu, znani po dolgih, kompleksnih pesmih (Pull Me Under);
- Opeth so združili death metal in progresivne elemente (Ghost of Perdition);
- Nightwish so združili simfonični metal z opernimi vokali (Nemo, Ghost Love Score).

4.3.7 Moderni metal (2000–danes)

Sodobni metal združuje različne podžanre in prinaša inovacije:

- Slipknot se postavlja z intenzivno odrsko prezenco, kombinacijo nu-metala in ekstremnega metala (Duality, Psychosocial);
- Mastodon igrajo tehnično dovršen sludge/progressive metal (Blood and Thunder);
- Lamb of God izvajajo groove metal z močnimi socialnimi sporočili (Laid to Rest).

4.4 Metalna glasba (Heavy metal) in literarni vplivi

Heavy metal ni zgolj glasbeni žanr, temveč kompleksna umetniška oblika, ki vključuje glasbo, vizualno estetiko, literarne vplive in filozofske koncepte. Zaradi svoje intenzivne

glasbene strukture, globokih besedil in močne simbolike heavy metal presega zgolj zabavno vrednost ter postane izraz umetniške in kulturne identitete.

Metal močno črpa iz romantike, ki povečuje individualizem, močna čustva in mističnost. To se odraža v epskih pesmih, kot so Iron Maiden ("The Rime of the Ancient Mariner"), ki se navezuje na poezijo Coleridgea, ter Summoning ("Land of the Dead"), ki raziskuje mitološke in fantazijske teme.

(Vir: Is metal music an art?, dostopno na <https://www.howardbasshead.com/what-is-metal-music/#:~:text=Metal%20music%20isn%E2%80%99t%20merely%20a%20collection%20of%20loud,drumming%2C%20powerful%20vocals%2C%20and%20a%20dense%20bass%20sound> (20. 2. 2025)).

4.4.1 Besedila v metalski glasbi

4.4.1.1 Temačnost in introspektivnost

Metal pogosto raziskuje človeško psiho, trpljenje, notranji boj in eksistencialna vprašanja. Pesmi obravnavajo teme, kot so depresija, izguba, dvomi o življenju in osebna moč, kar daje poslušalcem občutek povezanosti (primer: Fade to Black – Metallica).

4.4.1.2 Mitologija, zgodovina in fantazija

Številne metal skupine uporabljajo epske in fantazijske teme, črpajoč iz nordijske mitologije, srednjeveških zgodb, zgodovinskih bitk ali celo znanstvene fantastike (primer: Valhalla – Blind Guardian, Alexander the Great – Iron Maiden).

4.4.1.3 Upor in družbena kritika

Veliko metal besedil je uporniških, kritizirajo politiko, vojno, neenakost in korporativni svet. Besedila izražajo nezadovoljstvo z družbo, opozarjajo na krivice in pogosto

vključujejo »anti-establišment« sporočila (primer: Holy Wars... The Punishment Due – Megadeth, War Pigs – Black Sabbath).

4.4.1.4 Smrt, pekel in apokaliptične vizije

Metal pogosto uporablja grozljive in apokaliptične podobe, bodisi v metaforičnem ali dobesednem smislu. Podžanri, kot sta black metal in death metal, se osredotočajo na satanizem, poganstvo, destrukcijo in smrt (primer: Raining Blood – Slayer, Hammer Smashed Face – Cannibal Corpse).

4.4.1.5 Čustva in osebni boji

Kljub agresivni glasbi so besedila pogosto izjemno čustvena in opisujejo osebne izkušnje, kot so zloraba, duševno zdravje in ljubezenske izgube (primer: Cemetery Gates – Pantera, Hurt – Nine Inch Nails/Johnny Cash).

4.4.1.6 Okultizem in nadnaravno

Veliko metal besedil vključuje nadnaravne elemente, kot so demoni, duhovi, pekel in skrivnostne sile, kar dodaja mistično vzdušje (primer: Number of the Beast – Iron Maiden, Symphony of Destruction – Megadeth).

4.4.1.7 Fikcija in pripovedovanje zgodb

Veliko metal pesmi sledi narativni strukturi, pripoveduje zgodbe o vojnah, mitoloških junakih ali izmišljenih dogodkih, kar daje pesmim epski značaj (primer: Rime of the Ancient Mariner – Iron Maiden).

4.5 Filozofski in družbeni vidiki metalne glasbe

Metalna glasba ni zgolj zvočni izraz agresije ali estetskega užitka, temveč globoko filozofsko in družbeno utemeljena umetniška oblika. V članku *Metal Studies? Cultural Research in the Heavy Metal Scene* avtorji Karl Spracklen, Andy R. Brown in Keith Kahn Harris poudarjajo, da metal ni le glasbeni žanr, temveč kompleksen kulturni pojav, ki zajema identiteto, politični upor in filozofske refleksije (Guibert, 2012).

4.5.1 Filozofski vidiki metala

Metal pogosto izraža eksistencialistična in nihilistična (nihilizem je filozofski pogled, ki zanika obstoj objektivnih vrednot, pomena življenja ali absolutne resnice; nihilistična miselnost pogosto izraža prepričanje, da življenje nima vnaprej določenega smisla, da morala ni objektivna in da verski ali družbeni sistemi nimajo prave veljave) vprašanja, kot sta smisel življenja in vloga posameznika v svetu. V številnih pesmih se pojavljajo teme trpljenja, svobodne volje in notranjega boja, ki so močno povezane z eksistencializmom (Sartre, Camus). Besedila skupin, kot sta Metallica ("Fade to Black") in Opeth ("Deliverance"), prikazujejo notranje konflikte in občutke izgubljenosti. Po drugi strani pa so skupine, kot sta Slayer in Black Sabbath, pogosto kritične do religije in družbenih dogem, kar se sklada s Nietzschejevo kritiko institucionalizirane morale.

4.5.2 Družbeni vidiki metala

Družbeno je metal vedno deloval kot upor proti avtoriteti in sistemskim nepravilnostim. Besedila skupin, kot so Rage Against the Machine in Megadeth, obravnavajo politično korupcijo, vojne zločine in represijo. Metal tako služi kot glas zatiranih in tistih, ki se ne želijo ukloniti družbenim normam.

5 IRON MAIDEN

5.2 Kdo so Iron Maiden?

Iron Maiden so ena najbolj vplivnih in prepoznavnih heavy metal skupin vseh časov, aktivni so že od leta 1975. Skupino je ustanovil basist Steve Harris, kmalu pa se mu je pridružil kitarist Dave Murray. Skozi leta so dosegli svetovno slavo z značilnim zvokom, ki vključuje prepoznavne melodije, epska besedila, močan vokal Brucea Dickinsona in ikonično maskoto Eddieja.

Njihova glasba se razlikuje od tipičnih rock in metal bendov, saj se ne osredotočajo na pijačo, droge in seks, temveč črpajo navdih iz zgodovine, literature in mitologije, zaradi česar jih nekateri označujejo kot "inteligentni metal".

(Vir: Kdo so Iron Maiden?, dostopno na <https://www.pil.si/clanki/glasbene-legende/iron-maiden> (22. 2. 2025)).

Slika 5: Britanska metal skupina Iron Maiden.

5.2 Pomen Iron Maiden v metalski glasbi

Iron Maiden so v 80. letih definirali specifičen zvok heavy metala, ki vključuje harmonične dvojne kitarske linije, kompleksne melodije, dinamične prehode in močan vokal Brucea Dickinsona. Njihove epske pesmi so pogosto hitre, ritmično intenzivne in vključujejo zapletene kitarske solaže, ki so postale zaščitni znak klasičnega metala. Njihova glasba je postavila temelje power in progressive metalu ter vplivala na številne kasnejše skupine, kot so Metallica, Megadeth, Dream Theater in Avenged Sevenfold.

V 90. letih je popularnost metala upadla, Bruce Dickinson pa je zapustil skupino. Po nekaj letih zatišja se je leta 1999 vrnil, skupaj s kitaristom Adrianom Smithom, kar je skupini omogočilo velik povratek. Od takrat naprej Iron Maiden redno izdajajo albume in polnijo stadione po vsem svetu. Leta 2021 so izdali svoj sedemnajsti album *Senjutsu*.

Njihova glasba je skozi desetletja oblikovala metalno sceno, navdihnila nešteto glasbenikov in dokazala, da je heavy metal več kot le glasba – je način življenja, kultura in umetniški izraz.

5.3 Povzetek in analiza pesmi *The Rime of the Ancient Mariner* (Iron Maiden)

Iron Maiden so leta 1984 na albumu *Powerslave* izdali epsko skladbo *The Rime of the Ancient Mariner*, ki je glasbena priredba in interpretacija istoimenske pesnitve Samuela Taylorja Coleridgea iz leta 1798. Gre za eno najdaljših pesmi skupine (13 minut in 45 sekund) in enega najboljših primerov, kako so Iron Maiden v svoje skladbe vključevali literarne in zgodovinske teme. Pesem ostaja ena najbolj kompleksnih in dramatičnih skladb v heavy metalu, saj združuje simfonične strukture, progresivne elemente in epsko pripovedovanje.

Pesem sledi pripovedi starodavnega mornarja, ki se na poročni zabavi ustavi in začne pripovedovati svojo temačno zgodbo. Mornar je bil član posadke ladje, ki je plula proti južnim morjem. Na poti srečajo albatrosa, ki jih vodi skozi nevarne vode in prinaša srečo. Toda mornar brez razloga ubije albatrosa, kar prinese prekletstvo nad ladjo.

Po umoru albatrosa narava postane sovražna, veter se ustavi, posadka začne trpeti, morje postane mrtvo.

Pojavi se nadnaravna ladja, na kateri Smrt in Življenje v Smrti mečeta kocke za usodo mornarja in njegove posadke.

Smrt pobere mornarje, toda glavni junak ostane živ v mukah, obsojen na večno kesanje.

Ko v trenutku sočutja blagoslovi morske kače, se prekletstvo začne dvigovati in albatros pade z njegovega vratu.

Ladja se s pomočjo nadnaravnih sil vrne domov, mornarja reši puščavnik, a ostane obsojen na nenehno pripovedovanje svoje zgodbe kot svarilo drugim.

5.4 Glasbena interpretacija epske pesmi

Pesem *The Rime of the Ancient Mariner* skupine Iron Maiden ohranja osnovno strukturo originalne pesnitve Samuela Taylorja Coleridgea, vendar jo prilagodi za glasbeni format, kar ji daje še večjo dramatičnost in intenzivnost. Pesem se začne z dramatično uvodno kitaro, ki s svojo mistično melodijo vzpostavi vzdušje skrivnostnosti in groze. Ustvarja občutek pričakovanja in napetosti, kar poslušalca takoj pritegne v zgodbo. Sledi eksplozija hitrih kitarских rifov, ki glasbeno ponazarjajo kaotične dogodke na morju, nevihte, strah in nemir, ki ga prinaša prekletstvo nad ladjo.

V sredini pesmi nastopi napet instrumentalni premor, kjer melodija postane počasnejša in bolj simfonična. Ta del simbolizira ključni trenutek kesanja in notranje refleksije mornarja, ko se zaveda svojih dejanj in njihovega vpliva na njegovo usodo. Vzdušje je hipnotično, skoraj meditativno, in daje občutek zamrznjenega časa, kjer se glavni junak sooča z lastnimi demoni.

Proti koncu pesmi se glasba ponovno stopnjuje v eksploziven zaključek, kjer se ponovijo glavne glasbene teme. S tem se poudari večno ponavljanje mornarjeve zgodbe – prekletstvo, ki ga je prisiljen deliti z drugimi kot svarilo pred ponovitvijo iste napake. Celotna glasbena struktura pesmi odraža vzpone in padce v zgodbi, kar Iron Maiden mojstrsko uporabijo za povečanje dramatičnosti in napetosti.

(Vir: Iron Maiden, glasbeni posnetek pesmi *Rime of the Ancient Mariner* (2015))

Remaster, dostopno na https://youtu.be/OSDZj_jh5cE?si=4wVXYD2TnEcWVTK8
(16.2.2025)

5.5 Lirične in tematske povezave s Coleridgevo pesmijo

Iron Maiden ohranijo glavno zgodbo in sporočilo, vendar jo prilagodijo hitremu in dinamičnemu ritmu metala. Uporabijo originalne verze iz pesnitve in jih podkrepijo z glasbeno intenzivnostjo, kar poveča občutek groze in napetosti.

Poudarijo ključne teme, kazni za nespoštovanje narave, kesanje, odrešitev in večno kazen, kar pesem naredi močno metaforično opozorilo.

Glasbeni elementi, kot so hitri rifi, dramatični premori in epski zaključek, dodajo zgodbi še več emocionalne teže in povežejo besedilo z občutkom neizbežne usode.

S tem Iron Maiden ne ustvarijo zgolj priredbe klasične pesnitve, ampak jo preoblikujejo v glasbeno epsko pripoved, ki ostaja ena najbolj intelektualno bogatih metal pesmi vseh časov.

6 PRIMERJAVA IZVIRNE PESMI IN METALNE VERZIJE

Pesem *The Rime of the Ancient Mariner* Samuela Taylorja Coleridgea in njena metalna priredba skupine Iron Maiden delita skupno zgodbo, sporočilo in tematsko strukturo, vendar ju ločujejo različni načini izražanja in interpretacije. Medtem ko Coleridge pesnitev gradi skozi bogat jezik, simboliko in narativno pripoved, Iron Maiden zgodbo prilagodijo glasbenemu formatu heavy metala, pri čemer izpostavijo dramatične in čustveno intenzivne elemente.

6.1 Tematska primerjava (usoda, kazen, odrešitev)

6.1.1 Usoda

Usoda pomeni neizbežnost posledic. V obeh verzijah je osrednji lik mornar, ki se sooča s posledicami svojega dejanja, umora albatrosa. V trenutku, ko pretrga naravno ravnovesje, postane njegova usoda zapečaten in prekletstvo se začne.

Coleridge usodo prikazuje skozi spremembe v naravi in nadnaravne elemente, vreme se nenadoma spremeni, ladja obstane na mrtvem morju, pojavita se Smrt in Življenje v Smrti, ki odločita o mornarjevi prihodnosti.

Iron Maiden usodo vizualizirajo skozi glasbo. Njihov hiter tempo, agresivni kitarski rifi in napeti vokali nakazujejo kaotičnost in občutek neizbežnosti, ki jo prinaša mornarjeva napaka.

Skupna ideja: dejanja imajo daljnosežne posledice, ki jih ni mogoče preprečiti, ne glede na to, ali so storjena v nevednosti ali namerno.

6.1.2 Kazen

Kazen pomeni trpljenje in večno kesanje. Mornar v obeh verzijah prejme strogo kazen za svoje nepremišljeno dejanje, vendar se način predstavitve razlikuje.

Coleridge kazen gradi postopoma, in sicer mornar doživlja neznosno žejo, občutek osamljenosti, izgubo posadke in končno prekletstvo, ki ga sili v večno pripovedovanje svoje zgodbe.

Iron Maiden to trpljenje izrazijo skozi glasbeno intenzivnost s hitrimi kitarski rifi, ki predstavljajo mornarjevo paniko, medtem ko napet instrumentalni premor simbolizira trenutek notranjega kesanja in refleksije.

Ključna razlika se kaže v tem, da Coleridge gradi psihološko napetost in počasi vodi v občutek strahu in obupa.

Iron Maiden uporabijo glasbeno dinamiko, kjer ritem in melodija ustvarjata občutek neizbežne kazni.

6.1.3 Odrešitev

Odrešitev ali iskanje miru skozi kesanje v obeh verzijah nastopi šele, ko mornar prepozna vrednost življenja in narave.

Coleridge predstavi odrešitev skozi blagoslov morskih kač, kar pomeni, da mornar sprejme naravo in njeno lepoto, kar omogoči dvig prekletstva.

Iron Maiden odrešitev glasbeno dramatizirajo s tem, ko po napetem instrumentalnem delu sledi ponovno stopnjevanje ritma, ki nakazuje, da mornar še vedno ostaja ujet v svojem prekletstvu.

Glavna razlika se kaže v tem, da Coleridge odrešitev predstavi kot duhovno preobrazbo, ki prinese delno olajšanje.

Iron Maiden izpostavijo občutek, da prekletstvo nikoli zares ne mine, saj mornar svojo zgodbo pripoveduje v neskončnost, kar poudarja tragičnost in cikličnost njegove usode.

6.1.4 Sklep

Iron Maiden ostajajo zvesti tematski strukturi Coleridgeve pesnitve, vendar jo prilagodijo intenzivnosti heavy metala, kjer glasba nadomešča poetično simboliko in ustvarja močnejši emocionalni učinek. Kljub razlikam v izrazu obe verziji podajata univerzalno

sporočilo o posledicah dejanj, kesanju in iskanju odrešitve, pri čemer ostaja osrednji junak ujet v večni krog ponavljanja svoje zgodbe – bodisi skozi poezijo bodisi skozi glasbo.

6.2 Strukturne in lirične razlike med verzijama

6.2.1 Strukturne razlike

Izvirna pesem je obsežna epska balada, ki jo sestavlja 625 verzov, razdeljenih v sedem delov. Zgodba se razvija počasi, s poudarkom na vizualnih opisih in postopnem razkrivanju nadnaravnih elementov. Coleridge uporablja okvirno pripoved (frame narrative), kjer starodavni mornar pripoveduje svojo zgodbo naključnemu svatbenemu gostu. S tem bralec dobi dodaten vpogled v dogodke in njihovo moralno sporočilo.

V nasprotju s tem Iron Maiden predstavijo zgodbo skozi 13-minutno skladbo, ki je dolga za glasbeni format, vendar bistveno krajša od epske pesnitve. Zaradi tega je zgodba bolj strnjena in neposredna, brez dolgih opisov in dialogov. Okvirna pripoved je v celoti izgubljena – zgodba je podana neposredno skozi perspektivo starodavnega mornarja, brez interakcije s svatbenim gostom.

Coleridge postopoma gradi napetost, kar omogočajo dolgi opisi narave, psihološkega stanja mornarja in mističnih pojavov. Pri Iron Maiden pa so čustva in dogodki poudarjeni skozi glasbeno interpretacijo. Hitri rifi in bobni izražajo paniko in kaos, ki sledita umoru albatrosa, medtem ko počasni instrumentalni del predstavlja mornarjevo kesanje in trpljenje. Glasbena struktura s hitrimi prehodi med dogodki ustvari občutek neizbežnosti prekletstva, ki ga mora mornar prenašati.

Druga pomembna strukturna razlika je ritem zgodbe. Coleridge pripoveduje zgodbo enakomerno, brez refrena, pri čemer bralca vodi skozi različne faze mornarjevega trpljenja. Iron Maiden pa dodajo refren in ponavljajoče se fraze, ki povečajo dramatičnost in intenzivnost zgodbe ter jo naredijo bolj spevno in primerno za glasbeni format.

6.2.2 Lirične razlike

Tudi lirično pesem Iron Maiden prilagodijo glasbenemu formatu. Coleridge uporablja tradicionalno baladno obliko z rimami in pesniško strukturo, ki daje pesmi spevno ritmiko. Verzna oblika pogosto sledi vzorcem ABAB ali ABCB, kar pripomore k ustvarjanju lirične pripovedi.

V različici Iron Maiden so nekateri verzi iz originalne pesnitve ohranjeni, vendar so preoblikovani in prilagojeni hitrejšemu tempu pesmi. Ključne fraze, kot je "And the curse goes on and on at sea!", so večkrat ponovljene, da povečajo občutek večnega prekletstva, ki ga mora mornar nositi.

Pomemben lirični element v izvirni pesnitvi je tudi arhaični jezik, ki daje pesmi mistično in starodavno vzdušje. Coleridge uporablja slog stare angleščine, kar bralcu pomaga, da se potopi v zgodovinsko vzdušje zgodbe. Iron Maiden to poenostavijo in modernizirajo, da je pesem bolj dostopna sodobnemu občinstvu.

6.3 Učinek epske pripovedi v literaturi in glasbi

Epska pripoved je osrednji element tako Coleridgeve pesnitve kot Iron Maidenove adaptacije, vendar se izraža na dva različna načina. Coleridge jo gradi skozi poetično strukturo, bogato simboliko in postopno razkrivanje zgodbe, medtem ko Iron Maiden s pomočjo glasbene dinamike, napetih instrumentalnih sekcij in močnih vokalov ustvarijo občutek napetosti in drame.

6.3.1 Literarna epska pripoved (Coleridge)

V pesnitvi *The Rime of the Ancient Mariner* se epskost kaže v:

- obsežni in bogati zgodbi, ki vsebuje mitološke in nadnaravne elemente;
- osrednjem junaku, ki prehaja skozi moralni preobrat, kazni in morebitno odrešitev;
- uporabi simbolov in močnih podob, ki služijo kot etična in filozofska sporočila.

Coleridge s svojo epsko balado ustvari vzdušje usode in mistike, pri čemer uporablja vizionarske podobe narave, nadnaravne kazni in moralne nauke, ki segajo onkraj same zgodbe.

6.3.2 Glasbena epska pripoved (Iron Maiden)

Iron Maiden pesem preoblikujejo v glasbeni ep, ki epskost izraža skozi:

- dolgo trajanje skladbe (več kot 13 minut), kar je redkost v popularni glasbi in omogoča razvoj kompleksne pripovedi;
- glasbene prehode med počasnimi in hitrimi deli, ki poudarjajo različne faze zgodbe;
- vokalno interpretacijo Brucea Dickinsona, ki z dramatičnimi poudarki izraža čustveno stanje mornarja;
- poudarjene kitarske solaže in instrumentalne sekcije, ki služijo kot pripovedni elementi.

Tako Iron Maiden ohranjajo epsko naravo pesnitve, a jo prenesejo v zvok in dinamiko heavy metala, kar poslušalcu omogoča, da zgodbo doživi na intenziven emocionalni način.

6.4 Glasbeni vidik, kako glasba poudari vsebino pesmi

Iron Maiden prilagodijo zgodbo glasbenim sredstvom, da bi poudarili ključne trenutke pesnitve.

- Dramatična uvodna sekcija, počasna, skrivnostna kitara in mračen ton ustvarjata občutek groze in misterija, ki ustreza trenutku, ko mornar začne pripovedovati svojo zgodbo. To spominja na uvod v balado, kjer pripovedovalec vzpostavi vzdušje.
- Hitra kitarska dinamika in vokalna napetost, v trenutku, ko mornar ubije albatrosa, se pesem pospeši, kitarski rifi postanejo ostri, kar poudarja kaotičnost in napetost.

Dickinsonov energijski vokal izraža paniko in občutek krivde, ki se stopnjuje skozi pesem.

- Instrumentalni premor za trenutek kesanja, ko po napeti akciji sledi dolga, počasna instrumentalna sekcija, kjer Iron Maiden ustvarijo občutek izolacije in obupa. To ustreza mornarjevemu notranjemu boju in kesanju, ko spozna težo svojih dejanj.
- Ponovno stopnjevanje in epski zaključek, ko se zgodba bliža koncu, se glasba znova pospeši, kar poudari vrnitev mornarja domov, a obenem njegov ujet položaj v večnem prekletstvu. Pesem zaključi z močnim refrenom, ki ponavlja občutek usode in nemožnosti pobega pred svojo zgodbo.

In kako glasba poudari vsebino?

- Tempo in intenzivnost glasbe se prilagajata dramaturgiji zgodbe.
- Vokal in kitare prenašajo emocionalno stanje mornarja.
- Instrumentalne sekcije delujejo kot pripovedni elementi, ki izražajo kesanje, paniko, grozo in usodo.

6.5 Vzvišenost in simbolika v obeh verzijah

Vzvišenost je eden izmed osrednjih konceptov romantične estetike in igra ključno vlogo tako v Coleridgevi epski pesnitvi *The Rime of the Ancient Mariner* kot v glasbeni adaptaciji skupine Iron Maiden. V obeh različicah je poudarjeno občutenje majhnosti in nemoči človeka v primerjavi z mogočno naravo in nadnaravnimi silami, kar ustvari močan občutek strahospoštovanja in mistike.

6.5.1 Vzvišenost v Coleridgevi pesnitvi

Coleridge vzvišenost (sublimnost) izraža skozi vzvišene podobe narave, ki prikazujejo nepredvidljivost vesolja in krhkost človeka. Mornarjeva usoda se odvija na odprtem

morju, kjer naravne sile morje, veter, sonce in viharji niso zgolj ozadje, temveč aktivne sile, ki oblikujejo njegovo pot.

Mogočno morje in viharji simbolizirajo neukrotljivo silo narave, ki je človek ne more nadzorovati. Ko ladja obstane na mrtvem morju, se pokaže popolna nemoč mornarja in njegove posadke.

Albatros je predstavljen kot simbol harmonije med človekom in naravo. Ko ga mornar ubije, simbolno uniči to ravnovesje, kar sproži niz katastrofalnih posledic.

Ladja smrti in duhovi predstavljajo metafizične in mistične sile, ki presegajo človekovo razumevanje. Smrt in Življenje v Smrti sta nadnaravna entiteta, ki odločata o usodi mornarja, s čimer Coleridge poudarja usodnost in skrivnostnost vesolja.

Vse te podobe prispevajo k občutku strahospoštovanja, ki je bistvo romantične vzvišenosti, kajti narava je veličastna, a hkrati zastrašujoča, človek pa je majhen in nepomemben v njenem neskončnem obsegu.

6.5.2 Vzvišenost v Iron Maidenovi verziji

Iron Maiden to idejo prenese v glasbeni jezik, kjer vzvišenost (sublimnost) ni izražena zgolj skozi besedilo, temveč tudi skozi dinamične spremembe v glasbi.

Močne kitarske solaže ustvarjajo občutek neskončnega prostora in moči narave. Zvok glasbe deluje kot glasbeni odmev veličastnosti in nevarnosti oceana.

Izmenjava hitrih in počasnih delov pesmi posnema nepredvidljivost morskih viharjev, pri čemer glasba postane orodje za prikaz naravne moči. Ko se tempo upočasni, to simbolizira mornarjevo kesanje, ko pa se znova stopnjuje, predstavlja neizbežnost njegove usode.

Dramatični vokali Bruca Dickinsona poudarjajo občutek strahu, usode in majhnosti človeka pred višjimi silami. Njegovo petje variira od skoraj pripovedne pripovedi do eksplozivnih vokalnih vrhuncev, kar posnema čustveni lok zgodbe in poudarja občutek pogube.

V adaptaciji Iron Maidenovi glasba postane sredstvo za podajanje občutka sublime, saj skozi intenziteto in dinamiko zvoka poslušalca postavi v središče nevihtnega dogajanja.

6.5.3 Simbolika v obeh verzijah

Poleg občutka vzvišenosti (sublimnega) imata obe verziji pesmi močno simbolično plast, ki pogloblja njuno sporočilo:

Albatros → simbol nedolžnosti in naravnega ravnovesja. Njegov umor pomeni človekovo aroganco in uničenje harmonije z naravo.

Morje in nevihta → simbol večnosti in neukrotljive sile vesolja. Predstavlja naravo kot brezčasen in mogočen element, ki je hkrati čudovit in strašljiv.

Smrt in Življenje v Smrti → simbol nadnaravne pravičnosti in usode. Te figure utelešajo sile, ki odločajo o posledicah človeških dejanj, kar je tipično za romantično filozofijo usode in kesanja.

Mornar → simbol človeškega kesanja, ujetosti in iskanja odrešitve. Njegova zgodba je večno opozorilo o posledicah nepremišljenih dejanj.

(Vir: The story behind the song: «Rime of the Ancient Mariner» by Iron Maiden, dostopno na <https://norselandsrock.com/rime-of-the-ancient-mariner-iron-maiden/> 16.2.2025)

6.6 Samuel Taylor Coleridge, The Rime of the Ancient Mariner

Part I: The Rime of the Ancient Mariner

Samuel Taylor Coleridge

It is an ancient Mariner,
And he stoppeth one of three.
'By thy long grey beard and glittering
eye,
Now wherefore stopp'st thou me?

The Bridegroom's doors are opened
wide,
And I am next of kin;
The guests are met, the feast is set:
May'st hear the merry din.'

He holds him with his skinny hand,
'There was a ship,' quoth he.
'Hold off! unhand me, grey-beard loon!'
Eftsoons his hand dropt he.

He holds him with his glittering eye—
The Wedding-Guest stood still,
And listens like a three years' child:
The Mariner hath his will.

The Wedding-Guest sat on a stone:
He cannot choose but hear;
And thus spake on that ancient man,

The bright-eyed Mariner.

'The ship was cheered, the harbour
cleared,
Merrily did we drop
Below the kirk, below the hill,
Below the lighthouse top.

The Sun came up upon the left,
Out of the sea came he!
And he shone bright, and on the right
Went down into the sea.

Higher and higher every day,
Till over the mast at noon—'
The Wedding-Guest here beat his breast,
For he heard the loud bassoon.

The bride hath paced into the hall,
Red as a rose is she;
Nodding their heads before her goes
The merry minstrelsy.
The Wedding-Guest he beat his breast,

Yet he cannot choose but hear;
And thus spake on that ancient man,
The bright-eyed Mariner.

And now the STORM-BLAST came,
and he

Was tyrannous and strong:
He struck with his o'ertaking wings,
And chased us south along.

With sloping masts and dipping prow,
As who pursued with yell and blow
Still treads the shadow of his foe,
And forward bends his head,
The ship drove fast, loud roared the blast,
And southward aye we fled.

And now there came both mist and snow,
And it grew wondrous cold:
And ice, mast-high, came floating by,
As green as emerald.

And through the drifts the snowy clifts
Did send a dismal sheen:
Nor shapes of men nor beasts we ken—
The ice was all between.

The ice was here, the ice was there,
The ice was all around:
It cracked and growled, and roared and
howled,
Like noises in a swound!

At length did cross an Albatross,
Thorough the fog it came;
As if it had been a Christian soul,
We hailed it in God's name.

It ate the food it ne'er had eat,
And round and round it flew.
The ice did split with a thunder-fit;
The helmsman steered us through!

And a good south wind sprung up
behind;
The Albatross did follow,
And every day, for food or play,
Came to the mariner's hollo!

In mist or cloud, on mast or shroud,
It perched for vespers nine;
Whiles all the night, through fog-smoke
white,
Glimmered the white Moon-shine.'

'God save thee, ancient Mariner!
 From the fiends, that plague thee thus!—
 Why look'st thou so?'—With my cross-
 bow
 I shot the ALBATROSS.

(Vir: Part I: The Rime of the Ancient Mariner By Samuel Taylor Coleridge

Published: 1798, dostopno na:

<https://poemanalysis.com/samuel-taylor-coleridge/the-rime-of-the-ancient-mariner-part-i/> 16.2.2025)

6.7 Iron Maiden, The Rime of the Ancient Mariner, Stephen Percy Harris

Hear the rime of the ancient mariner
 See his eye as he stops one of three
 Mesmerizes one of the wedding guests
 Stay here and listen to the nightmares of
 the sea

And the music plays on, as the bride
 passes by
 Caught by his spell and the mariner tells
 his tale

Driven south to the land of the snow
 and ice
 To a place where nobody's been
 Through the snow fog flies on the
 albatross

Hailed in God's name, hoping good luck
 it brings

And the ship sails on, back to the North
 Through the fog and ice and the
 albatross follows on

The mariner kills the bird of good omen
 His shipmates cry against what he's
 done

But when the fog clears, they justify
 him

And make themselves a part of the
 crime

Sailing on and on and north across the

sea

Sailing on and on and north 'til all is

calm

The albatross begins with its vengeance

A terrible curse a thirst has begun

His shipmates blame bad luck on the
mariner

About his neck, the dead bird is hung

And the curse goes on and on at sea

And the curse goes on and on for them
and me

"Day after day, day after day

We stuck nor breath nor motion

As idle as a painted ship upon a painted
ocean

Water, water everywhere and

All the boards did shrink

Water, water everywhere nor any drop
to drink."

There calls the mariner

There comes a ship over the line

But how can she sail with no wind in
her sails and no tide

See, onward she comes

Onward she nears out of the sun

See, she has no crew

She has no life, wait but here's two

Death and she life in death

They throw their dice for the crew

She wins the mariner and he belongs to
her now

Then, crew one by one

They drop down dead, two hundred
men

She, she, life in death

She lets him live, her chosen one

"One after one by the star dogged moon

Too quick for groan or sigh

Each turned his face with a ghastly pang
And cursed me with his eye

Four times fifty living men

(And I heard nor sigh nor groan)

With heavy thump, a lifeless lump
They dropped down one by one."

The curse it lives on in their eyes

The mariner he wished he'd die

Along with the sea creatures

But they lived on, so did he

And by the light of the moon

He prays for their beauty not doom

With heart he blesses them

God's creatures all of them too

Then the spell starts to break

The albatross falls from his neck

Sinks down like lead into the sea

Then down in falls comes the rain

Hear the groans of the long dead
seamen
See them stir and they start to rise
Bodies lifted by good spirits
None of them speak and they're lifeless
in their eyes

And revenge is still sought, penance
starts again
Cast into a trance and the nightmare
carries on

Now the curse is finally lifted
And the mariner sights his home
Spirits go from the long dead bodies
Form their own light and the mariner's
left alone
And then a boat came sailing towards
him

It was a joy he could not believe
The pilot's boat, his son and the hermit
Penance of life will fall onto him
And the ship it sinks like lead into the
sea
And the hermit shrives the mariner of
his sins

The mariner's bound to tell of his story
To tell this tale wherever he goes
To teach God's word by his own
example
That we must love all things that God
made

And the wedding guest's a sad and wiser
man
And the tale goes on and on and on

(Vir: besedilo skladbe Rime of the Ancient Mariner, Iron Maiden · 1984, dostopno na
https://www.bing.com/search?q=rime+of+the+ancient+mariner+iron+maiden+lyrics&vid=39f7a7be767d4de3924cd416f3fe403a&gs_lcrp=EgRlZGdlKgYIABBFdKyBggAEEUYOdIBCDQ5NTdqMGo0qAIAAsAIB&FORM=ANAB01&PC=U531 16.2.2025)

7 ZAKLJUČEK

Raziskava je pokazala, da obstajajo močne povezave med romantiko in metalno glasbo, kljub temu da ju ločujejo stoletja in različni umetniški izrazi. Ključne teme romantike, kot so mistika, upor, usoda, smrt in vzvišenost narave, ostajajo brezčasne in se ohranjajo v metalski glasbi, ki nadaljuje tradicijo raziskovanja eksistencialnih vprašanj, individualizma in močnih čustvenih izrazov.

Primerjava pesnitve *The Rime of the Ancient Mariner* Samuela Taylorja Coleridgea in njene glasbene adaptacije v pesmi skupine Iron Maiden dokazuje, da heavy metal prevzema romantične prvine (elemente) in jih prilagaja sodobni estetiki. Coleridge v svoji epski baladi skozi poetične podobe in simboliko raziskuje krivdo, kazen in odrešitev, medtem ko Iron Maiden enako pripoved nadgradi z glasbeno dinamiko, hitrimi kitarskimi rifi in ekspresivnimi vokali, s čimer ustvari močan čustveni učinek. Strukturno in lirično primerjanje obeh verzij razkriva, da glasbena interpretacija kljub prilagoditvam ohranja osrednja sporočila in občutek mističnosti ter vzvišenosti, ki je bistven za romantiko.

Hipoteza raziskave, da poezija romantike še vedno vpliva na sodobno umetnost in glasbo, se je potrdila. Metalna glasba se ne ukvarja le z agresivnimi zvoki in uporniškim odnosom, ampak nosi filozofske in družbene razsežnosti, ki segajo globoko v človekovo naravo in vprašanja bivanja. Tako heavy metal ni zgolj glasbeni žanr, temveč kulturni in umetniški fenomen, ki skozi svoje lirične in glasbene elemente nadaljuje tradicijo romantike ter ostaja pomembno sredstvo izražanja človeških strasti, strahov in hrepenenj.

Ugotovitve raziskave potrjujejo, da so določene teme v umetnosti univerzalne in ne glede na obdobje ali obliko izražanja ohranjajo svojo moč in relevantnost. Pesniki romantike in sodobni metalski glasbeniki uporabljajo različne umetniške jezike, a oba izraza odražata enako potrebo po preseganju materialnega sveta, raziskovanju neznanega in izražanju najglobljih čustvenih stanj. Metal tako ostaja sodoben odmev romantike, prilagojen novim časom, a vsebinsko še vedno zvest svojim temeljnim idejam.

8 POVZETEK

Na prvi pogled sta romantika in metalna glasba dva različna svetova. Prvi izhaja iz poezije 18. in 19. stoletja, drugi iz močnih udarnih ritmov 20. stoletja. A ob poglobitvi odkrijemo, da ju povezujejo enake prvine, kot so močna čustvena intenzivnost, uporništvu, fascinacija nad temo, mistiko in iskanjem globljega pomena. Ključne teme romantike, kot so melanholija, smrt, osamljenost, strast in nadnaravno, so prav tako značilne za metalno glasbo.

Kot ljubiteljico metalne glasbe me zanima, kako ta zvrst presega zgolj glasbeni izraz in postane oblika umetnosti, ki raziskuje najgloblje plasti človeškega obstoja, in kako romantični ideali, kot so strast, upor, čustvena globina in mistika, ostajajo brezčasni ter vplivajo na sodobno umetnost predvsem metalno glasbo. Raziskava obravnava vpliv romantike na metalno glasbo ter analizira, ali obstajajo elementi romantike v metalski glasbi.

Primerjava pesnitve *The Rime of the Ancient Mariner* Samuela Taylorja Coleridgea (1798) in njene glasbene upodobitve v pesmi *Iron Maiden* (1984) dokazuje, da metalna glasba ohranja in posodablja romantične ideale. Glasbena dinamika, lirične teme in simbolika kažejo na to, da metal ni zgolj glasbeni žanr, temveč filozofski in estetski fenomen, ki nadaljuje tradicijo romantike. Dobljene ugotovitve potrjujejo hipotezo, da je poezija iz obdobja romantike vplivala na metalno glasbo ter da so določene teme v umetnosti univerzalne in brezčasne.

Ključne besede: romantika, metalna glasba, čustvena intenzivnost, mističnost, usoda, brezčasnost.

9 SUMMARY

At first glance, Romanticism and metal music seem to belong to two entirely different worlds. The first originates from the poetry of the 18th and 19th centuries, while the second stems from the powerful, pounding rhythms of the 20th century. However, upon closer examination, we discover that they share common elements such as intense emotional power, rebellion, a fascination with darkness, mysticism, and the quest for deeper meaning. Key themes of Romanticism—melancholy, death, loneliness, passion, and the supernatural, are also distinctly characteristic of metal music.

As a metal music enthusiast, I am fascinated by how this genre transcends mere musical expression to become an art form that delves into the deepest layers of human existence. Romantic ideals such as passion, rebellion, emotional depth, and mysticism remain timeless and continue to influence contemporary art, particularly metal music. This research examines the influence of Romanticism on metal music and analyses whether elements of Romanticism are present within the genre.

The comparison between Samuel Taylor Coleridge's poem *The Rime of the Ancient Mariner* (1798) and its musical portrayal in Iron Maiden's song (1984) demonstrates that metal music not only preserves but also revitalizes Romantic ideals. Musical dynamics, lyrical themes, and symbolism all indicate that metal is not just a musical genre, but a philosophical and aesthetic phenomenon that perpetuates the tradition of Romanticism. The findings support the hypothesis that poetry from the Romantic era has influenced metal music, and that certain artistic themes are universal and timeless.

Keywords: romanticism, metal music, emotional intensity, mysticism, fate, timelessness.

10 VIRI IN LITERATURA

1. Bowman, P. (2019). Philosophy and metal: Outlining the link between metal music and romanticism. *Journal of Popular Music Studies*, 31(2), 175-191.
2. Coleridge, S. T. (1834). *The Rime of the Ancient Mariner*. Poetry Foundation. Dostopno na <https://www.poetryfoundation.org/poems/43997/the-rime-of-the-ancient-mariner-text-of-1834>.
3. Encyclopaedia Britannica. (2023). Romanticism in literature and art. Dostopno na <https://www.britannica.com/art/Romanticism>.
4. France Prešeren, življenje in delo. (n.d.). Dostopno na <http://www.preseren.net/slo/>.
5. Guibert, G. (2012). Metal studies? Cultural research in the heavy metal scene. *Popular Music and Society*, 35(1), 113-125.
6. Harris, S. (1984). Iron Maiden – The Rime of the Ancient Mariner (lyrics). Dostopno na <https://genius.com/Iron-maiden-rime-of-the-ancient-mariner-lyrics>.
7. Harrison, T. (2018). The influence of literature on heavy metal lyrics: From romanticism to modern metal. *Metal Studies Journal*, 5(1), 89-110.
8. Hill, R., & Spracklen, K. (2010). *Heavy metal, identity and the media: Critical perspectives*. Routledge.
9. Is metal music an art? (n.d.). Dostopno na <https://www.howardbasshead.com/what-is-metal-music/>.
10. Metal Hammer. (2020). Why Iron Maiden's Rime of the Ancient Mariner is the greatest epic metal song ever. Dostopno na <https://www.loudersound.com/features/why-iron-maidens-rime-of-the-ancient-mariner-is-the-greatest-epic-metal-song-ever>.
11. Pil.si. (2023). Kdo so Iron Maiden? Dostopno na <https://www.pil.si/clanki/glasbene-legende/iron-maiden>.
12. Part I: The Rime of the Ancient Mariner By Samuel Taylor Coleridge Published: 1798, dostopno na: <https://poemanalysis.com/samuel-taylor-coleridge/the-rime-of-the-ancient-mariner-part-i/> (16.2.2025)
13. Spicer, M. (2006). *Rock music and romanticism: The ideals of the 19th century in the lyrics of metal bands*. Cambridge Press.
14. Walser, R. (1993). *Running with the devil: Power, gender, and madness in heavy metal music*. University Press of New England.
15. Weinstein, D. (2000). *Heavy metal: The music and its culture*. Da Capo Press.
16. YouTube. (b.d.). Iron Maiden – The Rime of the Ancient Mariner (Live Performance). Dostopno na: https://youtu.be/OSDZj_jh5cE?si=4wVXyD2TnEcWVTK8.